

at optage ifølge det foreliggende Lovforslag, ville blive paalideligere end andre; nei, der er tværtimod kommet et Moment til, som gjør det aldeles klart og tydeligt, at de ville blive endnu langt upaalideligere, der er kommet et Moment til, som det saa at sige er umuligt at taxere, idet man vil, at den Fæstegaard, om hvis Salg der handles, skal vurderes som en Fæstetvangen undergiven Gaard. Jeg vil spørge de ærede Herrer: hvad skal det betyde, og hvad har det at betyde? I det Dieblif, Godseieren vil sælge sin Gaard, har den affurat den samme Værdi, baade for Godseieren og for den Mand, der kjøber den, som en virkelig Selveiergaard. (Flere Stemmer: Nei!). Jo! I det Dieblif, Gaarden er solgt til en Mand, som selv vil beboe den og selv drive den, saa er den en Selveiergaard, og det kan ikke nytte, at de ærede Medlemmer sige nei, thi jeg kan bevise dem det af vor Lovgivning; det staaer med rene, klare og tydelige Ord i den Forordning, som den ærede Rigsdagsmand for Holbek Amts 2den Valgkreds (Tscherning) holder saa meget af, Frd. af 13de Mai 1769. (Tscherning: Der staaer det Modsatte!) Nei, jeg beder om Forlæelse, der staaer affurat det, jeg siger; der staaer, at de Fæstebønder, som have kjøbt deres Gaarde, derved ere blevne virkelige Selveiere eller Eiendomsbønder etc., og naar de ere virkelige Selveiere eller Eiendomsbønder, saa ere deres Gaarde virkelige Selveiergaarde eller Eiendomsgaarde, det kan ikke nytte, at den ærede Rigsdagsmand vil nægte det. Men i ethvert Tilfælde kan den Mand, som tilkjøber sig en Fæstegaard for selv at beboe og drive den, ikke lægge den allermindste Vægt paa, at denne Fæstetvang, som man taler saa meget om, paahviler Gaarden, thi den samme Tvang paahviler enhver Selveiergaard i hele Landet, der er ikke den allersjæreste Forskjel i den Henseende. Saalænge man altsaa ikke giver Godseieren den Værdi, som Fæstegaarden har, naar den vurderes til den Sum, som en Selveiergaard af samme Størrelse og samme Bestaafenhed er værd i Handel og Wandel, saa giver man ikke Godseieren fuld Erstatning. Jeg skal tillade mig endnu at nævne et andet Exempel, som beviser, at Godseieren paa ingen Maade

faaer fuld Erstatning, hvad ogsaa fuldkommen er erkjendt i selve Lovforslaget, idet der nemlig siges, at naar den endelige Taxation er færdig, og Godseieren mener, at Taxationssummen er for lav, kan det tillades ham at sætte Taxationsprisen op, dog allermindst med en Trediedeel, og dersom Bonden saa ikke vil have Gaarden for denne forøgede Kjøbesum, saa skal Godseieren have Tilladelse til at tage Gaarden mod at udbetale Bonden eller hans Arvinger denne Trediedeel, naar Fæsteledighed indtræder. Dersom nu en Gaard er taxeret f. Ex. til 6000 Rd., men Godseieren ikke alene selv finder, at den er 7000 Rd. værd i Handel og Wandel, men endog kan godtgjøre det med, at der er maaffee 8 a 10 Mænd, der strax ville give ham saa meget for den, hvilket jeg virkelig anseer for en langt stkrere Maade at faae at vide, hvad en Gaard er værd, end en Taxationsforretning, saa vil jeg dog spørge de ærede Herrer, hvad han da skal gjøre, for at faae disse 2000 Rd., som Gaarden er mere værd. At en Gaard virkelig kan være mere værd end Taxationssummen, og det endog en $\frac{1}{3}$ mere, forudsætter jo Lovforslaget, thi det siger, at dersom Bonden vil, kan han tage den for denne forøgede Værdiansættelse, altsaa for 8000 Rd., naar Taxationscommissionen har ansat den til 6000 Rd.; Lovforslaget forudsætter altsaa, at Bonden kunde være tjent med at give 8000 Rd., det erkjender, at Gaarden kan være 8000 Rd. værd, thi der er dog Ingen saa ufornuftig at gaae hen og give 8000 Rd. for en Gaard, som kun er 6000 Rd. værd (Flere Stemmer: Jo!). Ja, vil No-gen gjøre det, saa for mig gjerne, jeg havde ikke troet det. Hvad kan nu Godseieren ifølge Forslaget gjøre for at faae de 1000 Rd., som Gaarden er mere værd end Taxationssummen? Han skal give Fæstebonden 2000 Rd., thi mindre end $\frac{1}{3}$ af Vurderingssummen maa han jo ikke tillægge, eller med andre Ord, ved at følge den eneste Udvei, Forslaget anviser ham, vilde han kun faae 5000 Rd. for den Gaard, som var vurderet til 6000 Rd. Jeg kan virkelig ikke forstaae, at det er retfærdigt mod Godseierne. Den samme ærede Rigsdagsmand bemærkede med Hensyn til, at jeg igaar havde yttret, at Lovgiveren stedse ved at ordne disse Landbofor-